

UPUTE ZA IZRADU STUDENTSKIH RADOVA

*

Studentski rad (dalje: rad) u smislu ovih uputa je bilo koji rad jedne od slijedećih vrsta: doktorska disertacija; magistarski rad; specijalistički rad; diplomski rad; seminarski rad (na fpz: esej). Ako u pojedinoj odredbi uputa nije izrijekom navedeno drugačije, odredba se odnosi na rad svake od navedenih vrsta.

Na seminarske podneske primjenjuju se odredbe Dodatka 1.1. Seminarski podnesci te, kada to nije dovoljno, odgovarajuće odredbe tč.2.3. ovih Uputa. Na studentske radove ostalih vrsta, kao što su prikazi pročitane literature ili sažeci seminarskih rasprava, primjenjuju se samo odgovarajuće odredbe tč.2 i 3 Uputa

Primjeri u Uputama karakteristični su za teoriju prava i države te za javnopravne discipline (međunarodno pravo, ustavno pravo, upravno pravo itsl.). Upute su stoga lako primjenjive u svim drugim pravnim disciplinama te barem u dijelu politologijskih. Upute slijedi Dodatak: Metode i sastav radova o pravnim problemima.

*

1. OPĆE UPUTE

*

1.1. Razine: Rad treba izraditi natojeći da postigne jednu od u znanostima uobičajenih razina, i to onu koja se očekuje za vrstu kojoj pripada rad koji se izrađuje. Te su razine slijedeće:

1.1.1. Izvorni znanstveni rad ili, ukratko, *izvorni rad* iznosi nove činjenice ili novo tumačenje već poznatih činjenica. Rad koji iznosi nove činjenice u, primjerice, javnopravnim disciplinama u pravilu je onaj koji prikazuje i ocjenjuje upravne i/ili sudske odluke u pojedinačnim slučajevima koje još nisu prikazane i ocjenjene u znanstvenoj literaturi i/ili rezultate empirijskog istraživanja pravnorelevantnih pojava (javnog mnijenja, sudačkog djelovanja, itsl.) te prikaz i ocjenu temelji na iscrpnom prikazu i raščlambi relevantnih međunarodnih ugovora, nacionalnih zakona i drugih propise i/ili empirijskih nalaza i, u svakom slučaju, relevantne domaće znanstvene literature te na uravnoteženom osvrtu na najvažniju stranu znanstvenom literaturu, na barem jednome relevantnom svjetskom jeziku (npr. za rad o diskrecionoj ocjeni ili o odgovornosti države za štetu u hrvatskom pravu relevantan je u prvom redu njemački, u drugome francuski ili talijanski, a tek u trećemu engleski jezik). Rad koji iznosi novo tumačenje već poznatih činjenica (npr. iznosi novo tumačenje ili novu ocjenu već prikazanih upravnih i/ili sudskih odluka u pojedinačnim slučajevima) u pravilu se temelji na mnogo širem pregledu i ocjeni znanstvene literature od onoga koji se traži u radu koji iznosi nove činjenice. Izvornim radom može iznimno biti i ocjena (recenzija), tj. rad koji prikazuje te detaljno ocjenjuje neku knjigu i, možebitno, najvažniju literaturu o toj knjizi. Izraz izvorni rad upotrebljava se u filozofijskoj literaturi ne kao kratica punog naziva nego kao oznaka da je riječ o izvornome filozofijskom tekstu, a ne o izvornome znanstvenom radu. *Doktorska disertacija je po definiciji izvorni znanstveni rad. Te razine u pravilu treba biti i magistarski rad i seminarski rad u poslijediplomskome doktorskom studiju te izvrstan diplomski rad u diplomskome sveučilišnom studiju.*

1.1.2. Prethodno priopćenje iznosi nove činjenice ili novo tumačenje već poznatih činjenica, no zaključci rada nisu u dovoljnoj mjeri dokazani, a autor ih namjerava dokazati u konačnoj verziji rada (prethodna priopćenja objavljuju se u prirodnim, tehničkim i medicinskim znanostima zato da njima autori dobiju priznanje da su upravo oni bili ti koji su nešto otkrili ili pronašli; u društvenim i humanističkim znanostima rijetko postoji opravdanje za takve radove, no može postojati, npr. potreba da se objave teško dostupne netom prikupljene isprave, npr. niz upravnih odluka o određenom predmetu prikupljen u državnim tijelima ili u odvjetničkim uredima ili u arhivima ili potreba da se objavi prvi osvrt na neku veoma složenu sudsku odluku velike važnosti). Prethodnim priopćenjem može iznimno biti i ocjena (recenzija), tj. rad koji detaljno ocjenjuje neku knjigu. *Studentski seminarski rad može iznimno biti izrađen kao prethodno priopćenje.*

1.1.3. Pregledni znanstveni rad ili, ukratko, *pregledni rad* prikazuje stanje znanstvenih spoznaja u nekoj znanstvenoj grani ili podgrani ili o užemu znanstvenom problemu, u pravilu na temelju iscrpnog prikaza domaće i strane literature na nekoliko relevantnih svjetskih jezika (protivno u nas raširenom stajalištu, pregledni rad redovito je mnogo više zahtjevan od izvornog rada; u prirodnim se znanostima drži da je samo nobelovac kvalificiran da tijekom svoje karijere napiše više od jednoga preglednog rada o stanju svoje znanstvene discipline; u društvenim i humanističkim znanostima standardi su

možda nešto niži). Ogladni su pregledni radovi o razvoju te sadašnjem stanju spoznaja o pravnofilozofijskim, odnosno pravnoteorijskim (a također socijalnofilozofijskim i političkofilozofijskim) problemima enciklopedijski članci u *Historisches Woerterbuch der Philosophie*, 13 Bde (Basel /Stuttgart: Schwabe & Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1971-2007), od kojih svaki sadrži ne samo popis najvažne literature o pojedinom problemu nego i iscrpne upute na pojedine stranice te literature u obliku bilježaka, tzv. endnotes. Ogladni su pregledni radovi o stanju znanstvenih spoznaja o najvažnijim društvenoznanstvenim, uključiv mnogima pravnoznanstvenim te mnogima filozofijskim problemima enciklopedijski članci u *The International Encyclopedia of the Social and Behavioral Sciences*, 26 vols. (Amsterdam: Elsevier, 2001), od kojih svaki sadrži popis najvažnije literature o pojedinom problemu na engleskom jeziku a nerijetko i naslove literature na drugim jezicima (nažalost, ne i endnotes ili footnotes). *Magistarski rad u poslijediplomskome znanstvenom studiju treba biti razine ili izvornoga ili preglednoga znanstvenog rada. Seminarski rad <na FPZ: esej> u prediplomskome i diplomskome sveučilišnom studiju treba biti pisan u pravilu kao enciklopedijski pregledni rad koji sadrži popis najvažnije literature i upute na literaturu u obliku bilježaka, tj. tzv. footnotes ili endnotes.*

1.1.4. *Stručni rad* izlaže rješenje nekog praktičnog problema na temelju standardne znanstvene ili stručne literature (npr. teškoga pojedinačnog slučaja ili teške vrste slučajeva iz upravne ili sudske prakse). Stručnim radom je i prikaz knjige, tj. rad koji prikazuje i sažeto ocjenjuje neku knjigu. *Magistarski rad i seminarski rad u poslijediplomskom stručnom ili specijalističkom studiju te diplomski rad i seminarski rad u sveučilišnom dodiplomskom studiju treba biti najmanje razine stručnog rada. Te razine treba biti i diplomski ili drugi završni u visokome stručnom studiju.*

1.1.5. *Prikaz* sustavno opisuje neki problem, npr. sadržaj neke knjige ili više članaka ili nekog složenog akta (npr. zakona, programa političke stranke) ili više sudskih presuda i t.sl. *Više kratkih prikaza ili jedan složeni prikaz može biti priznato kao seminarski rad u preddiplomskom i diplomskom, a iznimno i poslijediplomskom studiju.*

*

1.2. Sastav: Rad treba biti podijeljen u uvod, središnji dio rada, sastavljen od nekoliko odsjeka, i zaključak, a radu treba dodati *abstract* i sažetak.

1.2.1. U *uvodu rada* treba navesti slijedeće:

1.2.1.1. *Problem rada:* kratak naziv i kratak opis problema. Podrobno:

(a) Ono što odlikuje znanstveni rad (od stručnoga ili novinarskog; o lijepoj ili drugoj književnosti da se i ne govori) jest to da znanstvenom metodom rješava određeni *teorijski problem*, tj. čisti znanstveni problem, a to je nezadovoljavajuće stanje spoznaja unutar određene znanosti koje je moguće i važno promijeniti novim spoznajama i/ili zamjenom postojećih, uključiv spoznajama o možebitnom praktičnom problemu rada. Teorijski problem je čisti znanstveni problem po tom što njegovor rješenje unaprijeđuje znanost kojoj pripada u cjelini (npr. bolje razumijevanje onosa pravnog subjekta, subjektivnog prava i pravnog objekta unaprijeđuje ne samo teoriju prava nego i sve grane pravne znanosti, odnosno sve posebne pravne znanosti, tj. dogmatiku građanskog prava, dogmatiku kaznenog prava itd.). Pritom:

(aa) u radu koji je *izvorni znanstveni rad ili prethodno priopćenje*, teorijski je problem nezadovoljavajuće stanje spoznaja, koje je nezadovoljavajuće bilo zbog toga što spoznaja nema ili zbog toga što navodne spoznaje ne vrijede (npr. teorijski problem je nedovoljno poznavanje utjecaja krajnje nužde kao razloga isključenja pravne odgovornosti ili je problem još neuočen odnos deskriptivnog i preskriptivnog u Luhmannovoj sistemskoj teoriji prava);

(ab) u radu koji je *pregledni znanstveni rad*, teorijski problem je nezadovoljavajuće stanje meta-spoznaja, tj. postojećih pregleda stanja spoznaja dijela određene znanosti (npr. problem je stanje pregleda, tj. časopisnih preglednih članaka, a iznimno udžbeničkih poglavlja i/ili enciklopedijskih članaka o utjecaju krajnje nužde kao razloga isključenja pravne odgovornosti, zbog toga što su ti pregledi nepotpuni i/ili neodređeni i/ili nesukladni ili sl.).

(b) Ono što odlikuje stručni rad, a također i znanstveni rad u tzv. dogmatskim disciplinama kao što su pravna znanost, klinička medicina ili prirodnotehničko inženjerstvo jest *praktični problem*, tj. nezadovoljavajuće stanje svijeta koje je moguće, važno i potrebno promijeniti ljudskim djelovanjem vođenim znanstvenim ili stručnim spoznajama, npr. pravnim ili upravnim mjerama utemeljenima na pravnoj dogmatici, analizi politika ili sl. (npr. nezadovoljavajuća sudska rasuđivanje o krajnjoj nuždi kao razlogu isključenja pravne odgovornosti, koje je moguće popraviti primjenom rezultata znanstvenih

istraživanja ili sistematičnim stručnim iskustvom). Samo se po sebi razumije da je malo što tako poticajno za postavljanje plodnoga teorijskog, tj. čistoga znanstvenog problema kao važan praktični problem, no te dvije vrste problema treba ipak lučiti, toliko jasno koliko je moguće.

(c) *Komunikacijski problem* je nezadovoljavajući prijenos znanja u hrvatskoj znanstvenoj i/ili stručnoj literaturi o znanstvenim spoznajama koje postoje u stranoj ili čak domaćoj literaturi. Tipičan komunikacijski problem je nepostojanje hrvatskog prijevoda teksta (npr. filozofijske rasprave, znanstvene knjige, sudske presude, zakonskog propisa itsl.) na stranom jeziku. Problem se rješava prijevodom, koji je, ako je uspješan, stručni rad, no nerijetko (npr. prijevod Platonovog dijaloga sa starogrčkog na hrvatski) može imati značajke izvornoga znanstvenog rada.

1.2.1.2. *Pregled i ocjena literature*. Da bi rad uopće bio znanstven, tj. da bi imao znanstveni problem, koji je beziznimno teorijski, a može biti i praktični, rad mora sadržavati pregled i ocjenu relevantne znanstvene literature kao dokaze da stajališta navedena u literaturi nisu zadovoljavajuća, tj. da ili ne sadrže spoznaje koje je moguće imati i važno bi bilo da ih imamo ili sadrže navodne spoznaje. S obzirom na to da je većina hrvatskih pravnoznanstvenih problema izvorno hrvatska, može se učiniti da je dovoljno prikazati i ocijeniti hrvatsku pravnoznanstvenu literaturu o određenom problemu, no nije. Hrvatska je pravna znanost to u mjeri u kojoj se oslanja na strane uzore, prvenstveno one na njemačkom, francuskom i talijanskom jeziku, a u novije vrijeme (pogotovo u granama kao što su međunarodno pravo i evropsko pravo) i na englesku. Stoga nepisana konvencija hrvatske pravne znanosti zahtijeva da predmet pregleda i ocjene literature bude pravnoznanstvena literatura ne samo na hrvatskom nego i na jednome od netom od navedenih jezika (često i na jeziku najmanje jedne od nekadašnjih jugoslavenskih republika, koja s Hrvatskom dijeli nedavnu pravnu povijest). Ako je rad pretežno filozofijski ili teorijski, tj. takav da su njegov glavni problem i predmet istraživanja stajališta drugih autora, pregled i ocjena literature dani u uvodu rada mogu biti veoma kratki, jer će ionako biti dani naširoko u glavnom dijelu rada. Korisno je uz ocjenu literature izrijeком navesti te ukratko obrazložiti važnost problema i mogućnost njegovog rješenja.

(a) Važnost teorijskog problema dokazuje se posljedicama koje će rješenje problema imati za istinitost, sukladnost, potpunost, određenost itsl. znanosti kojoj problem pripada, a može se dokazati također posljedicama koje će rješenje imati za praksu, tj. za primjenu znanosti na rješavanje nekih praktičnih problema

(b) Ponekad (npr. ako je problem očito veoma složen, kao što je to spoznaja obvezatnosti prava) treba također navesti razlog koji upućuje na to da je moguće doći do znanstveno (ili makar filozofijski) više zadovoljavajućih spoznaja od onih raspoloživih.

1.2.1.3. *Plan rada*, tj. strane (aspekti, dimenzije) problema koje su obrađene u radu i u kojim odsjecima glavnog dijela rada, te strane problema koje nisu obrađene u radu. U tu svrhu korisno je dodatno odrediti složenost problema rada i granice traženog rješenja rada, vodeći računa naročito o slijedećemu:

(a) U uvodu znanstvenog rada trebaju biti određeni ne samo njegovi problemi nego i pojedine *strane (dimenzije) problema*. Ono što odlikuje doktorsku disertaciju od magistarskog rada i drugih jednostavnijih radova nije opseg nego složenost problema rada. Korisna je usporedba da je doktorska disertacija poput romana, koji ima više glavnih radnji i više glavnih likova; dočim je magistarski rad poput novele, koja ima jednu glavnu radnju i jedan glavni lik.

(b) Shodno raščlambi problema rada treba odrediti moguće pravce njegovog rješavanja, što se često čini tako da se, nakon što je pojedini problem određen, pravci njegovog rješavanja odrede s nekoliko pitanja, da se navede koja će od tih pitanja rad pokušati odgovoriti a koja ne te da se odredi u kojoj mjeri će odgovori ponuđeni radom biti zadovoljavajući prinos rješenju problema rada iako neće odgovoriti na sva pitanja koja problem nameće.

1.2.1.4. *Metode*: u uvodu treba navesti kojom je metodom, odnosno metodama, izvedeno istraživanje čiji se rezultati u radu saopćavaju. Ponekad je dovoljno spomenuti da se radi o pravnoteorijskom ili pak o pravnodogmatskom istraživanju. No, u pravilu je i u takvom istraživanju potrebno pobliže odrediti na koji način ocjena naravi problema istraživanja utječe na izbor metoda te na koji način izbor metode utječe na sastav rada, napose na sastav središnjeg dijela rada (tim više što metoda izlaganja, tj. sastav teksta, često ne slijedi metodu istraživanja). Iako ove upute ne mogu zamijeniti metodologiju, odnosno teoriju pravnih ili političkih znanosti, Dodatak: metode i sastav rada u

pravnoj znanosti pokazuje u grubim crtama kako narav problema istraživanja utječe na izbor metoda i sastav rada.

1.2.1.5. *Očekivani doprinos rada* (praktički i/ili teorijski i/ili komunikacijski), tj. što je u radu novo u odnosu na već postojeće znanstvene, odnosno stručne radove o problemu ili problemima rada.

1.2.2. *Središnji dio rada* rada treba biti podijeljen u nekoliko odsjeka, od kojih svaki ima naslov i veoma kratak uvod, a dobro je da svaki ima i kratak zaključak.

1.2.3. *Zaključak rada* treba ponovno, ali veoma kratko, navesti problem ili probleme rada, njihovu narav i važnost, sažeti glavne rezultate rada i pokazati u čemu su oni doprinos znanosti, odnosno struci, tj. u kojoj mjeri sadrže znanja što popunjavaju praznine ili ispravljaju pogreške određene znanosti te u kojoj mjeri rješavaju teorijski i možebitni praktični problem rada. Korisno je na kraju rada navesti i nove teorijske probleme čije postojanje je rad našao.

1.2.4. Radu treba biti dodan *abstract*, u jednom odlomku, od oko 100 riječi (do 500 znakovnih mjesta), pisan u impersonalnom stilu (bez izraza kao što su "autor pokazuje", "rad tvrdi" itsl.).

1.2.5. Radu također treba biti dodan sažetak od oko 200-300 riječi (1500-2000 znakovnih mjesta), ako se radi o seminarskom radu, odnosno 300-1500 riječi (200-10000 riječi), ako se radi o diplomskom radu, magistarskom radu ili doktorskoj disertaciji. Sažetak također treba biti pisan u impersonalnom stilu.

*

PODROBNO O PRIMJENI TČ.1.2 U OCJENJIVANJU RUKOPISA VIDI U DODATKU 4.

*

1.3. Izvodi: U formuliranju izvoda (kao što je tumačenje značenja izraza "vladavina prava" u čl.3 Ustava RH ili u ocjenjivanje nedostataka obrazloženja odluke Ustavnog suda RH o usklađivanju mirovina) korisno se držati slijedećih načela:

1.3.1. U radu ima mjesta za tri vrste iskaza (rečenica), a to su:

(a) Iskazi o opće poznatim činjenicama. Takve iskaze (npr. da je nebo plavo, da je Hans Kelsen jedan od najvažnijih teoretičara prava 20.st. itsl.) treba u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavati.

(b) Iskazi čiju valjanost jamče dokumenti (zakoni, knjige i članci itsl.), koji su navedeni ili u tekstu rada ili u bilješkama rada.

(c) Iskazi koji slijede iz iskaza druge i ev. prve vrste kao njihov zaključak.

1.3.2. Izvodi trebaju biti sustavni, a dobar način da se to postigne jest slijeđenje ovih pravila:

(a) Svaka rečenica sadržajno se nadovezuje na prethodnu (bez skokova!).

(b) Pojedini izvod (npr. navođenje pet razloga za neku tvrdnju) treba biti napisan kao cjelina (a ne tako da dva razloga budu napisana u jednom odlomku, iduća dva razloga nekoliko odlomaka nakon toga, a peti u nekoj kasnijoj bilješci; ako je izvod ipak tako razlomljen, na njegovom početku treba to najaviti i navesti razloge).

(c) Izvodi se trebaju nadovezivati jedan na drugi u skladu s planom rada u tč.1.2.1.3.

(d) Ako neki usputni izvod vrijeđa neko od prethodna tri pravila, a važan je za rad, treba ga staviti u bilješku.

1.3.3. Rad treba biti pregledan. Tome pridonose odredbe Uputa o sastavu rada u tč.1.2, odredbe o sustavnom izvođenju u tč.1.3.2. te slijeđenje još ovih odredaba:

(a) Kraće rečenice su bolje od dugačkih.

(b) Duži odlomci (od 10-15 redaka, odnosno 100-150 riječi) bolji su od kratkih (pod uvjetom da su poštovana pravila o sustavnom izvođenju).

*

1.4. Opseg: Optimalan opseg mjeren u autorskim karticama (1 ak = 1.800 znakovnih mjesta, uključujući slova i ostale znakove i praznine između znakova, tj. oko 30 redaka x 60 znakovnih mjesta), ako drugačije nije propisano od Fakulteta ili proizlazi iz nedvojbene prakse Fakulteta:

1.4.1. doktorska disertacija 250-500 ak;

1.4.2. magistarski rad u poslijediplomskome znanstvenom (specijalističkom 2005.-) studiju 100-250 ak;

1.4.3. magistarski rad u poslijediplomskome stručnom (diplomskom 2005.-) studiju 50-100 ak;

1.4.4. seminarski rad u poslijediplomskom (diplomskom 2005.-) studiju 15-30 ak;

1.4.5. diplomski rad u sveučilišnome dodiplomskom studiju 25-50 ak;

1.4.6. seminarski rad u dodiplomskom (preddiplomskom 2005.-) studiju 8-15 ak;

1.4.7. prikaz, ovisno o naravi zadatka.

*

1.5. Oprema (pravila koja slijede vrijede u mjeri u kojoj pravila sveučilišta ili fakulteta ili studija ne propisuju drugačije):

1.5.1. Rukopis rada treba biti tipkan na papiru formata A4, s dvostrukim proredom i s rubovima oko teksta širine oko 3 cm na lijevoj strani, a na ostalima oko 2 cm, tako da je na jednoj stranici tiskano oko 30 redaka x oko 60 znakovnih mjesta.

1.5.2. Korice:

1.5.2.1 *Doktorska disertacija i magistarski rad treba imati tvrde korice.* Prva vanjska stranica korica treba sadržavati slijedeće podatke, gledano od vrha stranice spram dna (gledano od lijeva na desno, sredina svakog podatka treba biti 1 cm dalje od lijevog nego od desnog ruba stranice):

(a) naziv visokog učilišta /oko 1 cm ispod vrha stranice, malim slovima (npr. Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci ili Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu), naziv studija /ispod naziva visokog učilišta, malim slovima (npr. Poslijediplomski studij upravno-političkih znanosti ili Sveučilišni dodiplomski studij politologije);

(b) ime i prezime autora rada /oko 10 cm ispod vrha stranice (npr. Ante Matić);

(c) naslov rada i ev. podnaslov rada /u sredini stranice, velikim slovima, naslov i podnaslov odvojeni dvotočkom (npr. USTAVNA INTERPRETACIJA: JUDIKATURA USTAVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE O UPRAVNOM PRAVU);

(d) naziv vrste rada /ispod naslova, odnosno podnaslova, malim slovima (npr. doktorska disertacija, magistarski rad ili diplomski rad);

(e) naznaka "voditelj rada:" te ime i prezime nastavnika koji je voditelj rada /ispod naziva vrste rada, malim slovima (npr. voditelj rada: prof.dr.Miomir Matulović);

(f) mjesto i godina izrade rada, /oko 2 cm iznad dna stranice, malim slovima (npr. Zagreb, 1999 ili Rijeka, 1999.).

1.5.2.2. *Seminarski rad ne smije imati tvrde korice.* Preporuča se da je seminarski rad uvezan u plastičnu foliju čija je prednja stranica korica prozirna, tako da se kroz nju vidi naslovna stranica rada.

1.5.3. *Svaki rad treba imati naslovnu stranicu,* Naslovna stranica ima iste podatke kao i prva stranica korica doktorske disertacije (vidi tč.5.1.1.), uz slijedeće izmjene i dopune koje vrijede za samo seminarske radove:

(a) uz ime i prezime autora rada (tč.5.1.b) treba biti navedena godina studija u koju je student/ica upisan/a te njegov/zin matični broj;

(b) kao naziv vrste rada (tč.5.1.d) treba biti navedeno "seminarski rad" te predmet iz kojega je rad izrađen (npr. Seminarski rad iz predmeta "Teorija javnog prava");

(c) umjesto godine rada treba biti naveden točan datum predaje rada (npr. 26.lipanj 1999.).

1.5.4. *Stranice između naslovne stranice i stranice početka rada:*

1.5.4.1. *U doktorskom radu, magistarskom radu i diplomskom radu naslovnu stranicu slijedi sadržaj rada na jednoj ili više stranica i zatim sažetak i abstract rada na jednoj ili više stranica.* Između naslovne stranice i sadržaja rada mogu biti umetnute 1-2 stranice zahvala i predgovora. Zatim slijedi prva stranica glavnog teksta rada.

1.5.4.2. *U seminarskom radu naslovnu stranicu slijedi sažetak rada na jednoj stranici* Zatim slijedi prva stranica glavnog teksta rada.

1.5.5. *Prva stranica glavnog teksta rada:*

1.5.5.1. *Prva stranica glavnog teksta doktorske disertacije, magistarskog rada i diplomskog rada započinje na način na koji započinje prva stranica znanstvene monografije,* tj. sadrži naslov prvog poglavlja i početak glavnog dijela teksta rada;

1.5.5.2. *Prva stranica glavnog teksta seminarskog rada započinje na način na koji započinje prva stranica članka u znanstvenom časopisu,* tj. sadrži slijedeće: na vrhu stranice ime i prezime autora; ispod toga naslov i podnaslov rada; iza toga *abstract* (uvučen od lijevog ruba papira 4-5 cm. umjesto uobičajenih 2-3 cm, tipkan kurzivom). Nakon toga počinje glavni dio teksta rada, uvučen 2-3 cm od ruba papira, tipkan verzalom.

1.5.6. *Bilješke:* mogu biti napisane kao bilješke ispod crte na kraju svake stranice glavnog teksta rada (*footnotes*) ili kao bilješke na kraju glavnog teksta rada (*endnotes*), s tim što u potonjem slučaju mogu biti napisane iza glavnog teksta svakog dijela/poglavlja rada ili iza čitavog glavnog teksta rada.

2.4. Kratice drugih učelstalih pravnih izraza (uključujući latinskih i engleskih)

izvorni oblik	kratica
alinea	al.
amandman	am.
appendix, -ces	app., apps.
article, -s	art., arts.
broj, -evi	br.
chapter	ch.
članak	čl.
exempli gratia	e.g.
glava	gl.
number, -s	no., nos.
paragraf	par.
part, -s	pt., pts.
poglavlje, -a	pogl.
podstavak	pst.
schedule, -s	sched., scheds.
section, -s	sec., secs.
series, serial, -s	ser.
stavak	st.
supplement, -s	suppl., suppl.
title, -s	tit., tits.
volume, -s	vol., vols.

*

3. RASPORED I STIL BILJEŽAKA

*

3.0.1. U skladu s pravilom 1.3.1., svak i iskaz u glavnom tekstu rada treba saopćavati ili dobro poznate činjenice i/ili razloge (pa takve tvrdnje treba izbjegavati) ili takve koji slijede iz prethodnih (takvih je po prirodi malo) ili takve koji su u tekstu potkrijepljeni dokumenatom, npr. člankom zakona ili međunarodnog ugovora ili pak treba saopćavati činjenice i/ili razloge koji su potkrijepljeni dokumentima navedenima u bilješkama uz glavni tekst. *Načela rasporeda bilježaka* su slijedeća:

(a) Na kraju svakog citata u glavnom tekstu rada stavlja se broj ili simbol koji upućuje na broj ili simbol bilješke u kojoj je puna oznaka dokumenta iz kojega je citat preuzet;

(b) Na kraju svake rečenice glavnog teksta rada koja je po svom sadržaju iskaz čiju valjanost može zajamčiti samo dokument (izvješće očevidca zabilježeno u službenom dokumentu ili, iznimno, novinama; statistika; propis, ako je iskaz izriče nešto o opravdanosti djelovanja; tumačenje u knjizi ili znanstvenom članku itsl.), stavlja se broj ili simbol koji upućuje na broj ili simbol bilješke u kojoj je puna oznaka dokumenta i možebitnog tumačenja dokumenta koji opravdava rečenicu; pritom:

(ba) ako dokument i možebitno objašnjenje u bilješci opravdavaju sve rečenice u kraćem odsjeku glavnog dijela teksta rada (2-3 rečenice od najviše 500 znakovnih mjesta), na kraju odsjeka stavlja se broj ili simbol koji upućuje na isti broj ili simbol iza kojega se nalazi bilješka;

(bb) ako dokument i možebitno objašnjenje u bilješci opravdavaju sve rečenice u kraćem odsjeku glavnog teksta rada (4-5 rečenica od najviše 1.000 znakovnih mjesta), na samom početku tog odsjeka stavlja se kratka oznaka problema ili predmeta o kojemu će biti riječ i potom broj ili simbol koji upućuje na isti broj ili simbol iza kojega se nalazi bilješka; u tom slučaju bilješka u pravilu započinje iskazom "O problemu vidi" ili "Općenito o predmetu vidi", a potom slijedi uputa na jedan ili više dokumenata.

3.0.2. Bilješke trebaju biti napisane u obliku bilježaka na dnu svake stranice (*footnotes*) ili bilježaka iza kraja glavnog teksta (*endnotes*). Bilješke trebaju biti napisane u stilu koji je primjerice pokazan u tč.3.1. Ti primjeri su samo-objašnjavajući. Za one koji mogu nići na posebne teškoće najvažnija su pravila izlučena u tč.3.2. Međutim, svim se autorima savjetuje da pomno pročitaju tč.3.2.5. i tč.3.2.6.

*

3.1. Primjeri bilježaka po vrstama dokumenata

3.1.1. Pravni akti (zakoni, odluke) VIDI PODROBNO DODATAK 3.!

3.1.1.1. Sudske odluke, upravne odluke, ugovori, itd.:

Ustavni sud Republike Hrvatske, Odluka br.U-VII-189/1992, 10. srpanj 1992., *Narodne novine*, br..44 (14. srpanj. 1992.).

3.1.1.2. Ustavi, zakoni, uredbе, propisi, međunarodni ugovori, odluke, itd.:

Npr. Zakon o političkim strankama, *Narodne novine*, br.76 (1993), čl..3, 7 i 13.

3.1.2. Članci, knjige itsl.:

3.1.2.1. Članak u novinama:

Vidi V. Alaburić, "Policija će opet slobodno upadati u redakcije hrvatskih novina", *Globus*, br.300 (6. rujan 1996.), 56.

3.1.2.2. Članak u znanstvenom časopisu:

Cf. R. Stith, "Can Practice do Without a Theory?", *Archiv für Rechts- und Sozialphilosophie*, vol.80 (1994), na 430, note 13.

3.1.2.3. Članak u zborniku radova:

Comp. G. Zaccaria, "Analogy as Legal Reasoning", in P. Nerhot (ed.), *Legal Knowledge and Analogy* (Dordrecht: Kluwer, 1991), na 47-49.

3.1.2.4. Monografija:

Contra Leland M. Goodrich, Edvard Hambro, and Anne Patricia Simmons, *Charter of the United Nations: Commentary and Documents*, 3rd ed.(New York: Columbia University Press, 1969), na 26 f.

3.1.2.5. Višesveščana knjiga:

See generally H. Hofmann, "Naturzustand", in J. Ritter und K. Gründer (Hrsg.), *Historisches Wörterbuch der Philosophie*, Bd.6 (Basel: Schwabe & Co., 1984), 653.

*

3.2. Načela pisanja bilježaka

Primjeri u tč.3.1. slijede niz pravila izvedenih i/ili prilagođenih iz stilskih priručnika *Modern Language Association* i *Uniform System of Citation*. Ta pravila su pojednostavljeno sažeta u odredbama koje slijede. Značenje dva važnija tehnička izraza upotrebljena u tim odredbama su slijedeća:

- dokument = svaka knjiga, časopis, članak u časopisu, zakon, presuda, itsl., bez obzira na to da li je u konvencionalnom (tiskanom) ili nekonvencionalnom (npr. elektronskom) obliku;
- naslov dokumenta = potpuni naslov ili naslov u užem smislu
- potpuni naslov dokumenta = ime autora, naslov u užem smislu, datum itd.

*

3.2.1. Signali

Naslovu dokumenta navedenom u bilješci obično prethodi signal, tj. naslov je uveden signalom, koji pokazuje logički odnos između sadržaja dokumenta i stajališta (u pravilu u glavnom tekstu) na koji se bilješka odnosi. Pritom se i navođenje naslova bez uvodnog signala tumači kao signal (vidi tč.3.2.1.1.a).

Signali su nastali u znanstvenoj literaturi no razvili su se u angloameričkoj pravnoj literaturi zato da se njima pokaže, toliko točno koliko je to moguće, logički odnos između sadržaja jedne sudske presude, u kojoj se u pravilu razlikuje njezin pravorijek (*ratio decidendi*) od obrazloženja pravorijeka (*obiter dicta*), te sadržaja, tj. i pravorijeka i obrazloženja, jedne ili više drugih presuda. Gotovo svi signali razvijeni u pravnoj literaturi danas se upotrebljavaju i u znanstvenoj literaturi.

Signali se pišu kurzivom (*italics*). Obično se dijele u četiri glavne skupine (značenje pojedinog signala objašnjeno je iza znaka jednakosti):

3.2.1.1 Signali koji upućuju na potporu:

(a) bez signala naslov dokumenta = dokument sadrži stajalište ili citat u tekstu na koji bilješka upućuje;

(b) Npr. naslov dokumenta = jedan od dokumenta u kojemu se nalazi glavno stajalište na koji bilješka upućuje; drugi dokumenti također iznose glavno stajalište, no njihovo citiranje ne bi bilo korisno (vidi primjer 1.1.2.); (u engleskoj upotrebi Npr.= E.g.)

(c) *Vidi* naslov dokumenta = dokument neposredno podupire, no ne iznosi glavno stajalište na koje bilješka upućuje (vidi primjer 1.2.1); (u engleskoj upotrebi *Vidi = See*)

(d) *Vidi također* naslov dokumenta = dokument pruža dodatnu potporu glavnom stajalištu na koji bilješka upućuje (u engleskoj upotrebi *Vidi također = See also*);

(e) *Slično* naslov dokumenta = dokument podupire stajalište različito od glavnog stajališta ali njemu dovoljno slično da bi mu pružilo potporu (u engleskoj upotrebi *Slično = Cf.*)

3.2.1.2. Signal koji upućuje na korisnu usporedbu:

(a) *Usp.* naslov dokumenta = usporedba s dokumentom može rasvijetliti glavno stajalište na koji bilješka upućuje (vidi primjer 1.2.3); (u engleskoj upotrebi *Usp. = Com.*).

3.2.1.3. Signali koji upućuju na protuslovlje

(a) *Suprotno* naslov dokumenta = dokument tvrdi suprotno od glavnog stajališta na koji bilješka upućuje (vidi primjer 1.2.4); (u engleskoj upotrebi *Suprotno = Contra*).

(b) *No vidi* naslov dokumenta = dokument neposredno protuslovi glavnom stajalištu.

(c) *Različito* naslov dokumenta = dokument podupire stajalište analogno suprotnome od glavnog stajališta na koji bilješka upućuje (u engleskoj upotrebi *Različito = But cf.*).

3.2.1.4. Signal koji upućuje na pozadinsku građu:

(a) *Vidi općenito* naslov dokumenta = dokument pruža korisnu pozadinsku građu za glavno stajalište (vidi primjer 1.2.5); (u engleskoj upotrebi *Vidi općenito = See generally*).

*

3.2.2. Autor

(a) Navedite službeni naziv korporativnog autora (pravne osobe, npr. države, sveučilišta, međunarodne organizacije; organa, npr. zakonodavnog organa, suda) dokumenta (zbirke odluka, izvješća, studije, zbornika, radova, knjige, itd.) (vidi primjer 3.1.1.1)

(b) Kao iznimka od (a), ne navodite autora pravnog akta koji je uobičajeno poznat po svom nazivu (nar. ustava, zakona, uredbе, višestranog međunarodnog ugovora) (vidi primjer 3.1.1.2).

(c) Navedite osobno ime i jedno obiteljsko ime autora članka ili ogleда (vidi primjere 3.1.2.1., 3.1.2.2, i 3.1.2.3).

(d) Navedite jedno osobno ime autora knjige (monografije, zbornika radova, brošure). Srednji inicijal je fakultativan (vidi primjer 3.1.2.4)

(e) Navedite jedno osobno ime i jedno obiteljsko ime urednika zbornika radova ili drugog izdanja koje ima urednika, a ne autora (npr. komentara zakona). Osobno ime može biti zamijenjeno inicijalom. Nakon imena navedite funkciju urednika kao (ur.) (vidi primjer 3.1.2.3). Isto vrijedi i ako je više urednika.

(f) Ako su dva autora povežite njihovo ime s i. Ako su tri autora povežite prva dva imena zarezom, a posljednja dva s i (vidi primjer 3.1.2.4.). Ako postoje više od tri autora, navedite ime samo prvoga te mu dodajte *et al.*

(g) Ne prevodite izraze koji se odnose na autore, odnosno urednike!. Dakle, izraze kojima se označavaju urednici, kao što su (ed.), (eds.), (Hrsg.), (Hg.), ostavite u izvornom jeziku (vidi primjer 1.2.5). Isto vrijedi za izraze kao što su "and", "und" i "et" koji povezuju imena dvoje autora, odnosno urednika dokumenta (vidi primjer 1.2.5).

*

3.2.3. Naslov (u užem smislu)

(a) Navedite naslov pravnog akta (ustava, zakona, statuta, propisa, međunarodnog ugovora, upravne odluke, sudske odluke, ugovora) običnim slovima (tj. bez navodnih znakova i bez kurziva) (vidi primjere 3.1.1.1. i 3.1.1.2).

(b) Navedite naslov članka ili ogleда (u znanstvenom časopisu, novinama, zborniku radova, itd.) običnim slovima unutar navodnih znakova (vidi primjere 3.1.2.1., 3.1.2.2, i 3.1.2.3).

(c) Navedite naslov sveska (knjige, tj. monografije, zbornika radova, brošure, itd.) kurzivom (vidi primjere 3.1.2.3, 3.1.2.4 i 3.1.2.5).

(d) Navedite svezak kao npr. vol.3. Odvojite svezak knjige od naslova zarezom (vidi primjenu pravila kad je naslov u jeziku različitom od engleskog u primjeru 3.1.2.5).

(e) Ne prevodite naslove i izraze koji se odnose na naslov!

(f) Naslov dokumenta na engleskom ili francuskom treba biti kapitaliziran (tj. počeci pojedinih riječi trebaju biti napisani velikim slovima) u skladu s engleskim, odnosno francuskim pravopisom (vidi primjere 3.1.2.2.-3.1.2.4.).

*

3.2.4. Datum i sl.

3.2.4.1. Volumen, broj, godina

Navedite volumen (svezak), broj (sveščić) unutar sveska te godinu periodika (službenog glasnika, školskog časopisa, novina, i,td.) nakon naslova periodika na slijedeći način., npr.: vol.45, no.6 (1990). To možete činiti i skraćeno ovako: 45:6 (1990). Ako je numeracija broja unutar istog volumena kontinuirana (kao što je to uobičajeno u novinama i magazinima) navedite broj broja/sveščića ali izostavite broj volumena (vidi primjer 3.1.2.1). Ako je paginacija unutar sveska kontinuirana (kao što je to uobičajeno u znanstvenim časopisima) izostavite broj broja/sveščića (vidi primjer 3.1.2.2).

3.2.4.2. Mjesto izdanja, nakladnik, datum objavljivanja knjige

Navedite mjesto izdavanja, nakladnika te godinu objavljivanja knjige unutar istih zagrada. Odvojite mjesto izdavanja i nakladnika dvotočkom. Odvojite nakladnika i godinu objavljivanja zarezom (vidi primjere 3.1.2.3. - 3.1.2.5).

*

3.2.5. Stranice

Dajte uputu na stranicu ili stranice dokumenta (knjige, časopisa, zbornika zakona itsl.) nakon potpunog navoda naslova dokumenta (autor, naslov, datum itd.) i zareza. Ako se uputa odnosi na:

- (a) knjigu u cjelini, nemojte uopće navodite stranice.
- (b) stajalište koje se ponavlja kroz čitav dokument, upotrijebite *passim*.
- (c) članak ili ogled u cjelini (u zborniku radova ili u periodiku) navedite stranicu gdje članak odnosno ogled počinje (vidi primjere 3.1.2.1 i 3.1.2.5).
- (d) određeni dio dokumenta, navedite stranicu ili stranice nakon "na" (vidi primjere 3.1.2.2.-3.1.2.4).
- (e) dvije ili više diskontinuiranih stranica, navedite svaku i odvojite ih od ostalih zarezima (analogno primjeru 3.1.1.2).
- (f) dvije ili više povezanih stranica, navedite prvu i posljednju te ih povežite nastavnim znakom (vidi primjer 3.1.2.3).
- (g) dio čiji je samo početak određen, navedite početnu stranicu i dodajte f. ili ff. (vidi primjer 3.1.2.4).

*

*

*

3.2.6. Međuupute

Kad u jednoj bilješci upućujete na dokument čiji naslov ste već naveli u nekoj ranijoj bilješci slijedite ova načela:

- (a) kad upućujete na pravni akt (ustav, zakon, sudsku presudu, itd.) koji je već bio naveden u ranijoj bilješci, navedite ili kraicu akta, ako ju inače upotrebljavate u tekstu (vidi tč.2);
- (b) kad upućujete na članak ili knjigu koju ste već naveli u ranijoj bilješci, navedite prezime autora, izraz *bilješka* i broj bilješke gdje je naslov članka odnosno knjige potpuno naveden (npr. Bazala, *bilješka* 23, na 28);
- (c) kad upućujete na autora čije ime ste upravo naveli, upotrijebite *Id.* umjesto da citirate njegovo ime ponovno;
- (d) Kad upućujete na izvor na koji ste upravo uputili u prethodnoj bilješci, upotrijebite *ibid.* umjesto da ponovno navedete autora i naslov izvora. Broj stranice nakon *ibid.* može biti različit od broja stranice u prethodnoj bilješci.

*

DODATAK 1.: METODE I SASTAV RADA O PRAVNIM PROBLEMIMA

*

D.1. Početnički studentski rad, npr. seminarski rad na temu "Nadležnost Vijeća sigurnosti UN" u uvodnom predmetu, tj. predmetu prve godine preddiplomskog studija, treba biti napisan s nastojanjem da po svom sadržaju i obliku bude što sličniji preglednom članku iz suvremene enciklopedije društvenih znanosti, s tim što – za razliku od enciklopedijskog članka – studentski rad treba sadržavati iscrpne upute na svaku od jedinica upotrebene literature. To se postiže tako da iskaz u glavnom tekstu rada poprati uputom na sve ili sve važnije naslove upotrijebljene literature, a da se ispravnom upotrebom signala i, gdje oni ne dostaju, riječima pokaže što svaki od naslova kaže o predmetu o kojemu iskaz u glavnom dijelu teksta.

D.2. U znanstvenim radovima o pravu problematičnom može biti primjena pozitivnog prava, i to zbog činjeničnih i/ili pravnih razloga. Pritom može biti korisno voditi računa o slijedećim mogućim odnosima:

D.2.1. Ako je problem činjenični, tj. ako je nepoznato ili sporno da li su se dogodile određene pravnorelevantne činjenice (npr. da li je u nekoj vojnoj akciji poginulo 500 ili 2000 civila; da li je farmaceutska tvornica "P" izlila štetne tvari u Savu), primjerene metode istraživanja problema bit će pretežno ne-pravne, pa će shodno tim metodama i njima dobivenim rezultatima biti sastavljen središnji dio rada. Međutim, dokazivanje pravnorelevantnih činjenica, napose kad je o njima već nastao spor, veoma često prelazi u spor o postupku rješavanja spora (npr. povodom tvrdnje da je upravna inspekcija počinila propust ili drugu pogrešku u postupku ustanovljavanja da li je tvornica "P" izlila štetne tvari u Savu), a spor o postupku se često pretvara u raspravu o valjanosti pravnih akata (npr. o valjanosti dostavljanja poziva na raspravu), koje se ne razlikuje od rješavanja karakteristično pravnih problema. Stoga je u takvom slučaju primjereno da središnji dio teksta bude podijeljen u dvije cjeline (no, one ne moraju biti približno jednake dužine).

D.2.2. Ako je problem karakteristično pravni, tj. ako je sporno značenje nekog pravnog akta (izraza "vjersko učilište" u čl.18. Zakona o visokim učilištima) ili je sporna valjanost tog akta (npr. da li je čl.18. Zakona o visokim učilištima, koji određuje da visoko vjersko učilište može postati članom javnog sveučilišta, u skladu s čl.41.Ustava RH, koji određuje da su vjerske zajednice odvojene od države), primjerene metode istraživanja bit će također karakteristično pravne - točnije pravnodogmatske - metode interpretacije prava. Među njima najvažnija će vjerojatno biti sistematska (tj. logičko-sistematska) interpretacija, koja će, među ostalim, zahtijevati da se sporni akt protumači ne samo unutar hrvatskoga pravnog sistema, i njegovih pojedinih dijelova, nego i sa stajališta međunarodnog prava i stajališta jednog ili više mjerodavnih stranih pravnih sistema, tj. poredbeno.

D.3. Ozbiljna pravnodogmatska analiza često prelazi u teorijskopravnu analizu, na jedan ili više od slijedećih načina:

D.3.1. Ako se nađe da su problematična ispravnost pojmova pravne znanosti (pravne dogmatike) na koje se u svojim interpretacijama pozitivnog prava oslanjaju analitičari (pravni znanstvenici, službe za procesiranje pravnih podataka, itd.) ili organi pravnog sistema (sudovi, parlamenti, itd.) često je primjereno ispitati jasnoću, potpunost i koherentnost tih pojmova te njihove prešutne pretpostavke. To su karakteristični zadaci analitičke teorije prava, odnosno teorije prava u užem smislu.

D.3.2. Ako se nađe da je problematična valjanost standarda (normi i/ili vrijednosti) pozitivnog prava (npr. dopuštenje izricanja smrtne kazne, zabrana neobičnih spolnih usmjerenja itd.) često je primjereno ispitati opravdanost tih i alternativnih standarda sa stajališta izvan pozitivnog prava. To je karakteristični zadatak filozofije prava.

D.3.3. Ako se nađe da su problematični društveni uvjeti i društvene posljedice standarda pozitivnog prava (npr. uvjeti urbanog života koji navode na nasilje, slabi učinci zastrašivanja smrtnom kaznom) često je te uvjete i posljedice primjereno istražiti tzv. empirijskim metodama društvenih znanosti (socijalne psihologije, sociologije, ekonomskih disciplina). Ti su zadaci karakteristični za socijalne teoriju prava.

D.3.4. Izvršenje zadataka navedenih u tč.D.2.1.-2.3. moguće je prikazati u posebnim odsjecima rada, tim više što su metode kojima se postiže svaki od tih zadataka međusobno relativno neovisne. Međutim, izvršavanje svih tih zadataka u pogledu istog problemskog sklopa može rezultirati koherentnim radom, a onda i doprinosom integralnoj teoriji prava, samo onda ako je identifikacija svih glavnih problema rada učinjena na temelju pojmova koherentne i obuhvatne teorije prava.

D.4. U radovima o pravu problematičnom može biti također sadržaj, odnosno stvaranje pozitivnog prava. Ako je to slučaj, primjerenim metodskim okvirom istraživanja, koji uključuje potrebu upotrebe različitih metoda, može biti *policy analysis*, tj. politička analiza. Rad izrađen kao politička analiza ima u uvodu, uz sadržaje iz tč.1.2.1. također sadržaj koji slijedi pod (b) dočim u središnjem dijelu ima sadržaje koji slijede pod (c)-(f). Međutim, važno je uočiti da je *policy analysis*, kao postupak političkih znanosti primijenjen na pravo, sretan okvir za izvršavanje karakteristično pravnodogmatskih zadataka samo kad postoji tijekom odluka, naročito sudskih, o određenoj vrsti predmeta (D.2.) a teško da može biti sretan u rješavanju pretežno teorijskopравnih problema, gdje je glavna zadaća razjašnjavanje pojmova (D.3.).

(a) *Eksplikacija problema istraživanja* (treba biti usklađena sa svim ostalim dijelovima rada, naročito s postulacijom standarda), *pregled i ocjena literature, metoda (uključiv predmet) rada, plan rada, očekivani doprinos rada*. Praktični problemi rada mogu biti npr. grubo ugrožavanje ljudskih prava otvorenim nasiljem od strane terorističkih skupina i/ili policije, ulazak RH u određene međunarodne organizacije ili prepreke ulasku itsl. Da bi praktičan problem mogao biti predmetom političke analize kao znanstvene analize, tj. kao analize čija je svrha stvaranje novih znanstvenih spoznaja, praktični problem i njegovo rješenje moraju biti znanstveno nepoznati.

(b) *Postulacija standarda (vrijednosti i načela) na temelju kojih rad ocjenjuje problem i traži rješenje problema*, počev s identifikacijom, odnosno eksplikacijom mjerodavnih javnih politika. To su standardi poput ljudskog dostojanstva, mira i sigurnosti, socijalne države, vladavine prava itsl. U političkoj analizi odluka koje su pretežno pravnog značaja standarde (vrijednosti i načela) najbolje je shvatiti kao meta-pozitivne standarde za identifikaciju ustava kao pozitivnog akta ili pozitivnog prava sadržanog u više pravnih akata. Svrha je standarda (vrijednosti i načela) u prvom redu identifikacija mjerodavnih javnih politika objašnjenih u idućoj točki (tj. točki c).

(c) *Eksplikacija mjerodavnih javnih politika za ocjenjivanje tijeka odluka*. Te javne politike mogu biti i u pravilu jesu standardi dobrog pozitivnog prava (npr. Evropske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama, Ustava RH, Zakona o sistemu državne uprave) ili političkih programa (npr. Vijeća Evrope, Socijaldemokratske partije Hrvatske) ili standardi izvedeni iz doktrinarne ili teorijske literature. U političkoj analizi odluka koje su pretežno pravnog značaja kao javne politike najbolje je shvatiti ustave, zakone i druge kao pozitivnopravne opće akte, tj. opća pozitivnopravna mjerila ustavne i/ili zakonske pravne snage. Svrha je javnih politika ocjena odluka objašnjenih u idućoj točki (tj. točki d).

(d) *Opis trendova ili tendencija u odlučivanju prema postizanju mjerodavnih javnih politika, mimo ili protiv njih*. Treba uzeti u obzir međunarodne odluke (međunarodni ugovori, odluke međunarodnih organizacija, odluke vodećih državnika), hrvatske državne odluke (zakonodavnih, upravnih, sudskih), pravne poslove (npr. o zamjeni nekretnina) i, gdje je to relevantno, odluke važnih nedržavnih političkih subjekata (nar. političkih stranaka). Treba ukratko prikazati sadržaj svake odluke i, u mjeri u kojoj je to nužno, povezati odluke u trendove ili, bolje, tendencije. U političkoj analizi odluka koje su pretežno pravnog značaja kao tijekom odluka najbolje je shvatiti upravna rješenja i sudske presude kao pozitivnopravne pojedinačne pravne akte, tj. pojedinačna pozitivnopravna mjerila podzakonske pravne snage. Svrha je odluka objašnjenih u ovoj točki ostvarenje javnih politika objašnjenih u prethodnoj točki (tj. točki c).

(e) *Analiza uvjeta, napose prepreka, koji izgleda da su utjecali na ranije odluke o rješavanju glavnog problema*. Ti uvjeti i prepreke uključuju u pravilu slijedeće sastojke: sudionici donošenja odluka (države, stranke, nvo, vjerski pokreti itsl.); njihovi opći pogledi (moguće i čitave ideologije), tj. vjerovanja, vrijednosti, procjene itsl.; sredstva koja su im na raspolaganju; njihove strategije; uvjeti u kojima su sudionici sa svojim pogledima, sredstvima i strategijama djelovali i ihodi tih djelovanja kao kontekst odluka analiziranih u tč.c) i tč. d). Uvjeti mogu biti karakterizirani kao politički (npr. rat, ideologijski sukobi), ekonomski (npr. visoka cijena), kulturni (stupanj obrazovanosti). Nalaz činjeničnog stanja treba biti popraćen, gdje god je to moguće, dokazima. Analizu uvjeta treba povezati s odlukama navedenima u prethodnoj i u idućoj točki. Mnoštvo mogućih uvjeta moguće je svesti na uzroke tzv. misaonim pokusom, naime, tako da se odgovori na slijedeće pitanje: koji su uvjeti zajednički, prvo, dosadašnjim odlukama (objašnjenima u točki d), drugo, vjerojatnima budućim odlukama (objašnjenima u točki f) što su protivne javnim politikama (objašnjenima u točki c) a izbjegive su i, treće, alternativnim budućim odlukama koje su više od vjerojatnih budućih Odluka u skladu s javnim politikama (objašnjeno u točki g)?

(f) *Predviđanje vjerojatnih budućih odluka*, dakako, onih koje će utjecati, bilo pozitivno bilo negativno, na postizanje neposrednih ciljeva za koje se rad zalaže.

(g) *Iznalaženje i procjena alternativa za bolje postizanje postuliranih standarda i prihvaćenih javnih politika*. Riječ je prije svega o alternativnim taktikama koje sudu autora rada treba primijeniti da bi, pod zadanim uvjetima (e). i trendovima ili tendencijama (d) te vjerojatnim budućim odlukama (f), moglo doći do postizanja standarda, odnosno ciljeva koje rad postulira te identificira (b-c). No, ako niti jedna taktika ne obećava, treba analizirati alternativne strategije, zamjenske ciljeve i njima primjerene odluke i radnje.

NB: Sustavan a relativno kratak uvod u policy analysis je Harold Lasswell and Myres McDougal, *Jurisprudence for a Free Society: Studies in Law, Science and Policy* (New Haven CT: New Haven Press, 1997), sadržaj, str.VII-VIII, uvod, str.3-40, raspoloživ za posudbu u biblioteci FPZ ili kod nastavnika. Pojednostavljen primjer *policy analysis* pravnog odlučivanja je Ivan Padjen, "Akademska sloboda u hrvatskome visokom obrazovanju" (2005) dr&sv\31ashv05\ashv0505.doc u prilogu ovih uputa i Id., "Stanarsko pravo", writing2005/drpristsoc/stpr0509.doc

*

DODATAK 1.1. IZRADA SEMINARSKOG PODNESKA (re050913sem.pod.061010)

D.1.1.Seminarski podnesak treba biti sažetak dijela seminarske literature (poglavlja knjige, časopisnog članka, zakona ili sl.) slijedećeg sadržaja:

a) *opći podaci (svaki u jednom retku na vrhu prve stranice):*

aa)ime i prezime te broj indeksa studenta;

ab) naslov seminarskog podneska <npr. "Pojam i razvitak ustavne vladavine">;

ac) prvi podnaslov koji sadrži riječ sažetak te bibliografski opis (u skladu s ovim Uputama) teksta čije sažetak <npr. sažetak Branko Smerdel i Smiljko Sokol, Ustavno pravo (Zagreb: Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2006), II. poglavlje, 1.odsjek, stranice 45-74>;

ad) drugi podnaslov koji sadrži riječi seminarski podnesak, naziv nastavnog predmeta i studija za koji je podnesak napravljen te naslov i ime vodielja seminara <npr. seminarski podnesak za predmet 'Uvod u javno pravo' I. godine preddiplomskog studija politologije Sveučilišta u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti >;

ae) treći podnaslov koji sadrži ime voditelja seminara <npr. voditelj seminara prof.dr.sc.Ivan Padjen>;

af) datum predaje podneska <npr. predano 14.studenog 2006.>;

b) sažetak seminarske literature, opsega 3-4 vlastitom rukom studenta napisane stranice formata A4, preporučivo na jednom arku papira, bez proreda ali s slijevim praznim rubom od tri centimetra za bilješke nastavnika;

c) tri retka prazna na posljednjoj stranici za bilješka i ocjenu nastavnika.

*

DODATAK 2. STIL ELEKTRONIČKIH IZVORA

*

Upute koje slijede prilagodba su dokumenta: Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za informacijske znanosti, Prijedloga uputa za citiranje literature www.ffzg.hr/infoz/web2/index.php?option=com_content&task=view&id=109&Itemid=86. (16.01.2006.)

*

Opće pravilo: svaki naslov citira se po pravilima iz tč.3.1, s tim što se dokumentu koji je objavljen samo u elektroničkom obliku iza naslova i možebitnog datuma te broja stranica dokumenta dodaje oznaka elektroničkog izvora u kojemu je dokument objavljen i vrijeme (dan, po potrebi sat i minuta) u kojemu je u tom izvoru nađen, a ista se oznaka dodaje na kraju konvencionalnom, tj. tiskanom dokumentu koji je objavljen također u elektroničkom obliku. Primjer prvoga upravo je citirani Prijedlog uputa za citiranje literature.

*

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU, FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA INFORMACIJSKE ZNANOSTI: PRIJEDLOG UPUTA ZA CITIRANJE LITERATURE (11.listopad 2005.; posljednja izmjena 16.siječnja 2006.)

http://www.ffzg.hr/infoz/web2/index.php?option=com_content&task=view&id=109&itemid=86

KNJIGA

Prezime, inicijal(i) imena autora. Naslov : podnaslov. Podatak o izdanju. Mjesto izdavanja : Nakladnik, godina izdavanja.

Brooks, C.; Warren, R. P. Understanding poetry. 3rd ed. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1960.

Obrada jezika i prikaz znanja / uredili Slavko Tkalac, Miroslav Tuđman. Zagreb : Zavod za informacijske studije, 1993.

RAD U ZBORNIKU, ESEJ U ZBIRCI I SL.

Prezime, inicijal(i) imena autora. Naslov rada : podnaslov. // Naslov zbornika / podatak o uredniku. Podatak o izdanju. Mjesto izdavanja : Nakladnik, godina izdavanja. Str. početna-završna.

- rad u zborniku

Stipčević, A. Cenzura kao ograničavajući faktor u širenju informacija. // Informacijske znanosti i znanje / uredili Slavko Tkalac, Miroslav Tuđman. Zagreb : Zavod za informacijske studije, 1993. Str. 131-138.

- natuknica u enciklopediji

Bibliografija. // Opća enciklopedija Jugoslavenskog leksikografskog zavoda. 3. izd. Zagreb : JLZ, 1977-1985.Sv. 1. 1977.

- poglavlje u knjizi

Od renesanse do francuske revolucije. // Povijest knjige / Aleksandar Stipčević. Zagreb : Matica hrvatska, 1985. Str. 123-333.

ČLANAK U ČASOPISU

Prezime, inicijal(i) imena autora. Naslov rada : podnaslov. // Naslov časopisa. Oznaka sveska/godišta, broj(godina), str. poč-završna.

Rusan, I. Neki aspekti primjene ekspertnih sistema u bibliotekarstvu. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske. 31, 1-4(1988), str. 139-144.

Kniesner, D. L But is it an online shelflist? : classification access in eight OPACs. // Cataloging and classification quarterly. 20, 4(1990), str. 5-21.

JEDINICA S INTERNETA

= ftp izvori

Ime(na) autora (ako je/su poznata), naslov dokumenta, datum nastanka (ako se razlikuje od datuma pristupa izvoru), ftp adresa zajedno s potpunom stazom pristupa direktoriju na kojem se nalazi dokument i datum pristupa

Bruckman, Amy. Approaches to managing deviant behavior in virtual communities. Apr. 1994. <ftp://ftp.media.mit.edu/pub/asb/paper/deviance-chi94.txt>. (04.12.1994.)

= telnet izvori

Ime(na) autora (ako je/su poznata), naslov dokumenta, datum nastanka (ako se razlikuje od datuma pristupa izvoru), potpuna telnet adresa s uputama o pristupu (login i passwd), datum pristupa dokumentu.

traci (#377). DaedalusMOO Purpose Statement. DaedalusMOO. <telnet://daedalus.com:7777>, help purpose. (30.04.1996.).

= gopher izvori

Ime(na) autora (ako je/su poznata), naslov dokumenta, datum nastanka (ako se razlikuje od datuma pristupa izvoru), podatke o tisku, gopher adresu i stazu pretraživanja te datum pristupa izvoru.

The Netoric Project.

gopher://kairos.daedalus.com:70/00ftp%3APub%3AACW%3ANETORIC%3A-Welcome-
(13.01.1996.)

= www izvori

Ime(na) autora (ako je/su poznata), naslov dokumenta, datum nastanka (ako se razlikuje od datuma pristupa izvoru), naslov potpunog djela (*italic*), potpuna http adresa, i datum pristupa dokumentu.

- članak u elektoničkom časopisu:

Stojanovski. J. Croatian libraries : the war is behind us what brings the future? // Ariadne. The Web version (1996), 5.

URL:http://www.ukoln.ac.uk/ariadne/issue6. (13.06.1997.).

- tekst na web stranici:

Burka, Lauren P. A hypertext history of multi-user dimensions. The MUDdex. 1993.

URL: http://www.apocalypse.org/pub/u/lpb/muddex/essay/. (05.12.1994.).

= listserv, newsgroup, e-mail

Ime(na) autora (ako je/su poznata), predmet poruke (subject), datum poruke ako se razlikuje od datuma kad je pročitana, adresa listserv ili newsgroup računala poslužitelja i datum čitanja poruke. Kod privatnih e-mail poruka izostavlja se adresa.

- listserv:

Miller, Anne S. Anniversary of the first computer.

mailbase@mailbase.ac.uk. (20.05.1998.).

- newsgroup:

Seabrook, Richard H. C. Community and Progress.

cybermind@jefferson.village.virginia.edu. (22.01.1994.).

- e-mail:

Thomson, Barry. Virtual Reality. Privatna poruka. (25.01.1995.).

Priredila: Aida Slavić (Prenio: Ivan Padjen)

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH prihvaća u prijavama znanstvenih pravila i tzv. Harvardska ili Vancouverska pravila, koja mogu biti nađena na slijedećim adresama:

<http://www.lib.monash.edu.au/tutorials/citing/harvard.html> (Harvardska)

http://www.nlm.nih.gov/bsd/uniform_requirements.html (Vancouverska)

DODATAK 3: ISPRAVE / DOKUMENTI KAO IZVORI ZNANSTVENOG RADA

1) Dokument je isprava, tj. pismeno koje nešto opisuje ili propisuje, s tim što se propis može sastojati u tom da nešto tvrdi, tj. prividno samo opisuje (vidi razliku normi koje naređuju, zabranjuju ili ovlašćuju i normi-tvrđnji i normi-defnicija u Perić, Struktura prava).

2) Isprava može biti javna i privatna, prije svega u idućem smislu (koji se u hrvatskoj doktrini uglavnom zanemaruje):

2.1) Privatna isprava je ona koja se unutar određenoga pravnog poretka ne drži valjanom (ako je propis) ili istinitom (ako je opis) dotle dok se ne dokaže njezina valjanost.

2.2) Javna isprava je ona koja se unutar pravnog određenoga pravnog poretka drži valjanom i/ili istinitom dotle dok pod propisanim uvjetima (uglavnom procesnima, koji propisuju organ, postupak i oblik akta) nije donesena odluka da isprava nije valjana (ex tunc ili ex nunc itd.).

2.2.1) Javna isprava može biti izdana od javnopravne osobe, npr. od međuvladine organizacije, kao što je UN ili Vijeće Evrope ili Evropska Unija, od države, od unutardržavne javnopravne osobe, npr. u RH od županije, grada, općine i javne ustanove, ali također od neke od javnopravnih osoba Katoličke crkve (po Ugovor u pravnim pitanjima između Svete Stolice i RH).

2.2.2) Javna isprava može biti izdana također od privatnopravne osobe i to u dvije različite vrste slučajeva:

2.2.2.1) Javna isprava je ona koju pravna osoba (npr. fakultet kao javna ustanova) u vršenju javnih ovlaštenja (npr. Izdavanje diplome, koje - strogo gledano – uključuje niz pravnih akata koji prethode izdavanju diplome, od raspisivanja natječaja za upis studenata, upisa u svaku pojedinu godinu studija, ocjenjivanja studenata tijekom ispita i drugih provjera znanja itd.), a također i fizička osoba koja vrši javna ovlaštenja (očito: javni bilježnik; manje očito: vještak, npr. građevinski vještak koji izdaje procjenu vrijednosti zgrade).

2.2.2.2) Javna isprava je, iako se po vladajućoj hrvatskoj pravnoj doktrini tako ne zove, strogo gledano također isprava koju izdaje bilo koja privatna osoba, pravna ili fizička, a koja sadrži prava i obveze za donosioca, tj. adresanta isprave, npr. prospekt dioničkog društva koji pokazuje poslovanje društva (upravo zbog toga se dioničko društvo u SAD naziva public corporation) i oporuka (čiji javni značaj postaje očit kad je proglašena od ostavinskog suda u ostavinskom postupku, a u stvari i kad je položena u registar oporuka). Razlog zbog kojega se najčešće isprave kao što su ugovori koje stvaraju privatni pravni subjekti ne drže javnima jest dvojak: prvo, taj što prava i društvenosti iz ugovora u pravilu obvezuju samo ugovorne stranke a ne i treće (pacta tertiis nec nocent nec prossunt), no ne obvezuju treće samo dotle dok ugovori ne budu uneseni u druge javne isprave, npr. ugovor o osnivanju društva u registar trgovačkog suda ili ugovor o stjecanju prava služnosti u zemljišnu knjigu; drugo, taj što se ugovori zaključuju uglavnom radi najtecanja na tržištu koje je moguće samo pod uvjetom da su ugovori najvećim dijelom tajni.

3) Isprave se s obzirom na svoje pretežni sadržaj mogu podijeliti u dvije glavne skupine, naime, pretežno preskriptivne i pretežno deskriptivne.

3.1) Isprave javnopravnih osoba mogu se podijeliti u:

a) pretežno preskriptivne, koje sačinjavaju:

aa) obvezujući pravni akti: zakoni, upravni akti, sudski akti (presude), javni ugovori, jednostrano obvezujući javnopravni akti (npr. priznanje države);

ab) inicijalni pravni akti: prijedlozi zakona, zahtjevi upravnim organima da donesu upravne akte, tužbe i odgovori na tužbe, nacrti međunarodnih ugovora itd.

b) pretežno deskriptivne, nar. Izvešća koja sastavljaju upravni organi o provedbi propisi (nerijetko se samo takvi akti drže dokumentima ili službenim dokumentima, Takav način klasifikacije, koji su prihvatili neki bibliotekari, ne temelji se na jasnim mjerilima razlikovanja pa je stoga nedovoljno određen da bi bio upotrebljiv).

3.2) Isprave privatnopravnih osoba mogu se podijeliti u:

a) pretežno preskriptivne:

aa) obvezujući pravni akti, nar. pravni poslovi (dvostrani, tj. ugovori, i jednostrani, npr. mjenice i čekovi, ev. oporuke) i akti unutrašnjeg upravljanja (npr. naredba

poslodavca posloprimcu kako da izvrši određeni zadatak);

ab) inicijalni pravni akti, nar. ponude na zaključenje ugovora;

b) pretežno deskriptivni, npr. Pismo kojim jedan potomak umrlog izvješćuje drugog o smrti.

N.B. kad se na upravo navedeni, tj. juridički način pogleda na isprave, postaje jasnim da su pismena na koja nailazimo u svakodnevnom životu često po svojoj naravi javne isprave, pa su tako nedvojbene javne isprave ne samo zakoni i upravni akti nego i izvješća te mišljenja nedržavnih pravnih osoba, npr. Amnesty International. Stručna literatura, tj. znanstveni i stručni radovi te novinski napisi, privatne su isprave koje su gotovo iznimka u poplavi javnih isprava (s tim što novinski i napisi i slični sadržaji drugih medija imaju takav pravni značaj da ponekad poprimaju značaj javnih isprava . npr. novinska izvješća sa sjednica organa pravnih osoba). Prijelazni slučaj između dvije vrste isprava su izvješća i/ili mišljenja pravnih osoba koja su sastavljena tako da je u njihovom naslovu navedeno tko ih je sastavio a ponekad i da takve isprave ne sadrže nužno stajališta samih pravnih osoba.

4) Javne isprave (uključujući ne samo zakone i izvješća upravnih organa nego i oporuke, ugovore itd.) navode se u znanstvenoj literaturi u skladu sa slijedeća dva pravila:

4.1) Opće pravilo, ako nema posebnog pravila:

4.1.1) Kao autor navodi se tzv. korporativni autor, i to na prvom mjestu pravna osoba a na drugom mjestu organ pravne osobe (npr. Republika Hrvatska / Ministarstvo vanjskih poslova, ...) te se potom navodi službeni naziv isprave, nar. broj i datum;

4.1.2) Ako je isprava zakon, uključujući ustav i međunarodni višestrani ugovor, sam naziv isprave, tj. zakona, ima značaj korporativnog autora te se stoga navodi samo naziv isprave, a ne još i njezin autor.

4.2) Posebno pravilo: svaka isprava navodi se na način na koji je propisan za tu vrstu isprave. Npr. svaki dokument UN navodi se na način na koji je to propisano propisima samih UN za citiranje dokumenata UN; svaki dokument EU navodi se na način na koji je to propisano od EU. Neka osnovna pravila za pisanje sudskih isprava izdao je VSRH, dočim se izrada upravnih isprava ravna po davno zastarjelim propisima o uredskom poslovanju. Stoga u znanstvenim radovima hrvatske isprave treba navoditi na temelju pravila 4.1 i šturih pravila o izradi sudskih i upravnih spisa.

Pravila o citiranju dokumenata UN nalaze se, među ostalim, na http://www.mjil.org/wiki/index.php?title=United_Nations#Document_Symbols (Melbourne Journal of International Law).

Sto se tice citiranja EU dokumenata, naisla sam na „A handbook for authors and translators in the European Commission“ http://209.85.129.132/search?q=cache:mq0PG7ME-KcJ:ec.europa.eu/translation/writing/style_guides/english/style_guide_en.pdf+The+English+Style+Guide&cd=1&hl=hr&ct=clnk&gl=hr&client=firefox-a#68, međjutim, u literaturi se dokumenti EU citiraju uglavnom na način koji je upotrijebljen u radu (uz dodatak tijela koje ge je donijelo).

Tako preporuča i UNHCR u svojoj data bazi (<http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain>).

4. DODATAK: OBRAZAC ZA RECENZIRANJE RUKOPISA PODNESENIH ZNANSTVENOM ČASOPISU IZ PRAVNIH I DRUGIH DRUŠTVENIH ZNANOSTI

Recenzija

1. Podaci o recenzentu

1.1. Ime i prezime

1.2. Znanstveni stupanj, znanstveno zvanje i znanstvena disciplina za koju je izabran

1.3. Matična ustanova

1.4. Adresa

1.5. Matični broj znanstvenika

2. Datum recenziranja:

3. Podaci o recenziranom radu

3.1. naslov časopisa / izdavača koji je rad dostavio na recenziju
Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci

3.2. naslov rada

Prijedlog recenzenta (zaokružiti):

Rad treba objaviti u kategoriji:

1. izvorni znanstveni rad - original scientific paper
2. prethodno priopćenje - preliminary communication
3. pregledni rad - review
4. izvorni rad - original paper
5. ocjena (recenzija) - assesment
6. stručni rad - professional paper
7. osvrt - reflection
8. rasprava - discussion
9. prikaz - presentation

10. Rad se može objaviti uz prethodne ispravke kao

(navesti kategoriju)

11. Rad nije za objavljivanje

5. Komentar rada i kategorizacije rada (vidjeti upute za recenziranje):

<ispušteno 30ak praznih redaka ostavljenih za slobodni komentar>

Upute za recenziranje znanstvenih radova

1. Komentar recenzenta

- 1.1. o važnosti problema koji se obrađuje u radu
- 1.2. o originalnosti rezultata u odnosu na druge slične radove:
 - 1.2.1. domaće (navesti autore, naslove i godine objavljivanja)
 - 1.2.2. strane (" " " ")
- 1.3. o obuhvatnosti i relevantnosti izvora na kojima se temelji rad (da li rad analizira izvore - naročito: presude i druge akte konkretizacije prava, domaće i strane znanstvene radove - koji, svojem brojem i reprezentativnošću, omogućuju: a) zadovoljavajuću obradu problema, b) zaključke izvedene u radu;
- 1.4. o temeljitosti izvoda u radu, napose glavnih zaključaka izloženih u radu;
- 1.5. o organizaciji rukopisa rada (da li je problem rada jasno postavljen i da li je za tako postavljen problem ponuđeno rješenje, da li su svi izvodi jasni);
- 1.6. o usklađenosti terminologije i načina citiranja sa stručnim standardima;
- 1.7. o dijelu znanstvene, stručne ili druge javnosti kojemu je rad prvenstveno namijenjen.

2. Kategorizacija rada

- u obzir dolazi jedna od sljedećih kategorizacija, uz kategorizaciju navesti i kratko obrazloženje:

2.1. Izvorni znanstveni rad sadrži, u pravilu u svom uvodu izriječkom sljedeće:

(a) Naslov rad, koji pokazuje teorijski problem rada, a može pokazivati i praktički problem rada.

(b) Pregled znanstvene discipline iz koje je rad i predmet istraživanja, koji uključuje:

(ba) odredbu teorijskog problema rada, tj nezadovoljavajućeg stanja spoznaja pravne znanosti i/ili određene grane ili podgrane pravne znanosti, koje je nezadovoljavajuće bilo zbog toga što spoznaja nema (npr. nedovoljno poznavanje sudskih odluka o opasnosti kao sastojka građanske odgovornosti; nedovoljno poznavanje odnosa deskriptivnog i preskriptivnog u Luhmannovoj teoriji) bilo zbog toga što prihvaćene spoznaje nisu istinite;

(bb) naznaku teorijske važnosti teorijskog problema, tj. naznaku nedostataka u pravnoj znanosti i/ili određenoj grani ili podgrani pravne znanosti koji su posljedica teorijskog problema rada (npr. nedovoljno poznavanje opasnosti kao sastojka odgovornosti onemogućuje dovršetak sistematizacije odštetnog prava; vladajuće tumačenje Luhmanove teorije onemogućuje procjenu njezine primjene u historiji prava);

(bc) naznaku praktičke važnosti teorijskog problema, tj. naznaku nedostataka u pravnom poretku i/ili određenoj grani ili podgrani

pravnog poretka koji su posljedica teorijskog problema rada (npr. nedovoljno poznavanje opasnosti kao sastojka odgovornosti onemogućuje predvidivo sudsovanje u predmetima iz odštetnog prava; vladajuće tumačenje Luhmanove teorije onemogućuje njezinu primjenu uređenju zabrane prava na uskratu prava i pravosuđa);

(bd) upute na znanstvene literaturu te njezinu kratku analizu i ocjenu kao dokaze da stajališta navedena u literaturi nisu zadovoljavajuća; ako je rad pretežno općeteorijski, tj. takav da su njegov glavni problem i predmet istraživanja stajališta drugih autora, pregled i ocjena literature dani u uvodu rada mogu biti veoma kratki, jer su dani naširoko u glavnom dijelu rada.

(c) svrha i ciljevi i istraživanja, tj. pozitivna odredba onog dijela nezadovoljavajućeg stanja pravne znanosti i/ili njezine grane ili podgrane koji će biti popunjen ili ispravljen istraživanjem te negativna odredba onog dijela nezadovoljavajućeg stanja koji neće biti popunjen ili ispravljen istraživanjem;

(d) obrazloženje radne hipoteze i teza disertacije, tj. navod spoznaja za koje se pretpostavlja da bi, na temelju istraživanja čiji su rezultati izloženi u disertaciji, mogle popuniti postojeće praznine u spoznajama ili zamijeniti navodne spoznaje u pravnoj znanosti i/ili njezinoj grani ili podgrani, s obrazloženjem.

(e) znanstvene metode koje će biti primijenjene u radu, tj. navod metode ili metoda, naročito pravnodogmatske i/ili možebitne druge metode kojom će biti nađeni i obrađeni (razumljeni i objašnjeni, nar. normativno, uzročno, funkcionalno itd.), podaci, naročito izvori prava (hrvatskoga, stranoga, međunarodnog; zakoni, ugovori, običaji, presude itsl.; dostupne i pretražene baze podataka).

(f) okvirni sadržaj rada, tj. sadržaj pojedinih poglavlja i odsjeka rada;

(g) očekivani znanstveni doprinos rada, tj. odredba poglavlja i/ili odsjeka disertacije koji će imati značaj znanstvenog rada (izvornog, preglednog, prethodnog saopćenja) ili stručnog rada;

(h) popis izvora prava i znanstvene, odnosno stručne literature korištene u radu.;

2.2. Prethodno priopćenje je znanstveni rad koji znanstvenom metodom izvorno rješava važan teorijski problem, tj. nastoji zamijeniti postojeće ili dati potpuno nove znanstvene spoznaje, čini vjerojatnim da će u tom uspjeti no ne sadrži dovoljno dokaza zato da bude izvoran znanstveni rad. Objavljuje se u pravilu zato da autor stekne autorska prava na djelomičnim rezultatima istraživanja (npr. prikupljanje i ocjena pravnih izvora ili povijesne građe), nar. kad ona mogu biti iskorištena od drugih istraživača ili kad postoji opasnost za priznavanje autorovih prava. Prethodno priopćenje ima sastojke, uključiv opremu, koje ima i izvorni znanstveni rad;

2.3. Pregledni rad je rad koji znanstvenom metodom rješava teorijski meta-problem, tj. nezadovoljavajuće prikazivanje znanstvenih spoznaja u nekome znanstvenom predmetu ili problemu, u pravilu na temelju iscrpnog prikaza domaće i strane literature na nekoliko za problem rada mjerodavnih jezika (npr. problem je stanje pregleda, tj. časopisnih preglednih članaka, a iznimno udžbeničkih poglavlja i/ili enciklopedijskih članaka o utjecaju krajnje nužde kao razloga isključenja pravne odgovornosti, zbog toga što su ti pregledi nepotpuni i/ili neodređeni i/ili nesukladni ili sl.). Pregledni rad ima u pravilu sastojke, uključiv opremu, koje ima i izvorni

znanstveni rad, a u svakom slučaju sastojke iz tč.2.1.1.-2.1.3. i 2.1.7. prilagođene preglednom radu. (napomena: ogledni su pregledni radovi enciklopedijski članci u Historisches Woerterbuch der Philosophie, 13 Bde, Basel /Stuttgart: Schwabe & Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1971-2007, od kojih svaki sadrži ne samo popis najvažne literature o pojedinom problemu nego i iscrpne upute na pojedine stranice te literature u obliku bilježaka, tzv. endnotes);

2.4. Izvorni rad je rad koji izvorno rješava neki važan filozofijski problem ili autoritativno rješava neki važan pravni (nar. zakonodavni ili ustavnosudski) problem, tj. ocjenjuje postojeće stanje prava (zakonodavstva, ustavnosudske, sudske, upravne ili poslovne prakse ili sl.) i nudi rješenja za njegovo unapređenje. Izvorni rad ima u pravilu opremu koju ima izvorni znanstveni rad;

2.5. Ocjena (recenzija) je rad koji znanstvenom metodom prikazuje, raščlanjuje i ocjenjuje neki znanstveni rad, u pravilu znanstvenu monografiju. (napomena: obrazac za izradu ocjena je raščlamba izvornoga znanstvenog rada u tč2. Ocjena može biti opremljena ključnim riječima.

2.6. Stručni rad je rad koji znanstvenom metodom izvorno rješava važan praktični problem, tj. primjenom znanstvenih spoznaja na praktični problem nastoji zamijeniti postojeća ili dati nova praktična rješenja problema a pritom ne rješava neki teorijski problem. Stručni rad ima opremu koju ima izvorni znanstveni rad.

2.7. Osvrt je rad u kojemu autor izlaže svoje stručne poglede na neke pravne ili druge društvene probleme. Osvrt može biti opremljen ključnim riječima.

2.8. Rasprava je zapis razgovora dvoje stručnjaka o pravnim ili drugima društvenim problemima. Rasprava može biti opremljena ključnim riječima.

2.9. Prikaz je rad koji ukratko izlaže i ocjenjuje sadržaje nekoga znanstvenog djela ili složenoga pravnog akta

Uputa - Razlozi za izuzeće recenzenta

Ocjenitelj je dužan tražiti vlastito izuzeće te biti izuzet od ocjenjivanja pojedinog rukopisa zbog sukoba interesa jedne od slijedećih vrsta:

1. Autor je ili koautor rukopisa;

2. Važan sadržaj rukopisa je rasprava ocjeniteljevima objavljenim stajalištima (u znanstvenom radu, stručnom tekstu, pravnoj odluci kao što je presuda, razgovoru za novine, javnoj tribini ili sl.);

3. Rukopis je dio školskog rada (seminarskog rada, diplomskog rada, magistarskog rada, doktorske disertacije ili slično) koji je izrađen pod ocjeniteljevim mentorstvom;

4. Ocjenitelju je poznato da je mentor autora rukopisa ili voditelj znanstvenoistraživačkog projekta u kojemu je autor znanstveni novak ili voditelj katedre u kojoj je autor suradnik (asistent, stručni suradnik ili sl.);

5. Ocjenitelju je poznato da je autor rukopisa njegov bračni drug, srodnik u uspravnoj liniji, srodnik u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja ili tazbina do drugog stupnja ili je pak jedno od slijedećeg: skrbnik, štićenik, posvojitelj, posvojenik, hranitelj, hranjenik.